

ÖLAND.

Högtidsdräkt för kvinna.

IEN DEL SVENSKA BYGDER HA SOCKENDRÄKTERNA så pass länge varit ur bruk, att ej några nu kvarlevande personer kunna giva tillfredsställande upplysningar om de olika dräkternas utseende och användning. Till dessa trakter hör Öland. Öns dräkthistoriska litteratur är emellertid ganska rikhaltig och påvisar, att Öland under 1700-talet ägt ett flertal från varandra avvikande sockendräkter. Dessa dräkter synas emellertid mycket tidigt på 1800-talet blivit bortlagda, ehuru ett och annat dräktplagg bevarats å kistbotten eller i "läddikan" såsom ett kärt minne från mors och mormors tid. De på sina håll halvt förgätna plaggen ha sedermera plockats fram, då hemslöjdsintresset väckts åter till liv efter storindustriens första förlamande inverkan. Hågen för hembygdsminnenas bevarande och folkdräkternas återupplivande har sedan varit i stadig tillväxt, och försök till sockendräkternas rekonstruering ha gjorts. Tills vidare har dock endast en ölandsdräkt rekonstruerats, och dess olika beståndsdelar ha tyvärr måst sammanföras från skilda socknar, vilka dock alla tillhöra Ölands norra halvdel. Denna dräkt benämnes nu allmänt ölandsdräkten, ehuru denna rubricering knappast kan anses vara fullt korrekt; dräkten torde dock i huvudsak vara karaktäristisk för trakten omkring Borgholm.

Den å pl. XVI återgivna kvinnodräkten består av en överdel av bomullstyg utan sprund, med hög, vid halslinning samt dubbla, något broderade axelstycken. Livstycket, som häktas ihop, är av sidenbrokad med en ljusröd sidenbård upptill. Halsklädet är av vitt bomullstyg med fler-

färgat tambursömsbroderi i ylletråd. Kjolen är av vitt sämskat skinn, nedtill förlängd med en brunröd vadmalslist, förklädet av blommigt halv-siden i rött, grönt samt något violett mot svart botten. Ett förkläde av rött raskatyg med en smal bård nedtill, bildad av påsydda smala, ljusblå sidenband samt stjälk- och plattsömsbroderi i vitt bomullsgarn, har även allmänt burits. Huvudklädet är av vit storrutig linong med en i tambursöm utförd blomrosett i varje ruta. Duken, som är hårt stärkt, knytes med en enkel knut i nacken och kan bäras av såväl gift som ogift. Vid festligare tillfällen synas dock flickorna ha burit bart hår. Sålunda meddelar en uppgift från år 1768 "att brudpigor buro bart och grannflätdt hår efter hvarje sockens sätt och wis". Såsom ytterplagg har brukats en svart tröja av storblommig ylledamast med fyrkantig urringning framtill, delvis inkantad med flerfärgat silkesbroderi mot svart sidenbotten. Mörkblå stickade ullstrumpor samt lågskor. Såsom smycke användes en hjärtformig sölja med skålformiga hängen. Dylika smycken tillhörde fordomdags endast den förlovade eller gifta kvinnans dräkt och skulle alltid av fästekvinnan bäras i kyrkan vid lysningen. Smycket utgjorde en del av "begåvningen". Till dräkten hör även en långschal, *täpa*, vävd i krabbasnår samt vid behov använd till huvud- eller axelskydd, men vanligen buren på vänstra armen.

